

Топчій В. А.,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальність «Економіка»;
науковий керівник:
Ставицький О. В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики, IT та математичних методів в економіці;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Будь-які міграційні процеси завжди будуть пов'язані з економічними, соціальними, демографічними та політичними коливаннями. Відповідно, через різке вливання нових ресурсів в інші країни відбувається втрата ринку праці та й загалом початковий економічний занепад, ще більше посилюється фактом існування безпрецедентного військового вторгнення на територію держави.

Розглядаючи таку ситуацію саме в Україні можна сказати, що міграція розгалужується на два основні напрямки: внутрішню — люди тікали подалі від гарячих точок до інших міст, при цьому не перетинаючи кордон країни, та зовнішню — безпосередньо виїзд до різноманітних держав, в основному — найближчих (Таблиця 1).

Таблиця 1

Кількість громадян України, які перебувають за кордоном (станом на 01.02.2023) [1]

Країна	Кількість громадян України
Польща	1786000
Німеччина	1200000
США	894665
Чехія	631705
Італія	400023
Канада	311351
Іспанія	270000
Ізраїль	220000
Угорщина	175500
Молдова	158613
Словаччина	148678
Франція	147253
Велика Британія	140300
Румунія	126165
Греція	100942
Австрія	97002
Нідерланди	95000
Португалія	87250
Естонія	74980
Литва	61487

Латвія	34531
Грузія	31398
Інші країни	796184
Всього	7989027

Аналізуючи *Таблицю 1*, слід звернути увагу не тільки на те, що найбільша кількість біженців залишилася у Польщі, Німеччині, США та Чехії, а й те, що вся кількість біженців для України з населенням 46.31 млн — величезна. Зупинимось на тому факті, що найпривабливішою країною для тимчасового перебування виявилась Польща, він обумовлюється тим, що з нею традиційно краще налагоджені зв'язки — певна частка українців переїжджають туди на сезонні роботи, а також левову частку зіграв схожий менталітет та мова.

Майже 63% українців, які перебувають за кордоном — повнолітні, 22% — діти до 18 років. Вік ще 15% осіб не уточнюється. Варто відзначити, що лише 1 із 16 українців за кордоном перебуває на консульському обліку. Станом на 21 червня 2023 року таких громадян трохи більше 493 тис., і 88% із них повнолітні. Ця інформація свідчить, що нині за кордоном через війну перебуває близько 20% наявного населення України до 24 лютого 2022 року [2].

Але, все ж таки, слід зазначити, що міграція саме через інтервенцію з'явилась ще в 2014 році, коли російська федерація вперше з часів незалежності розпочала військове вторгнення в Україну, на той час дуже відрізнялась:

1. міграційна хвиля переселенців була значно меншою через неповномасштабний напад. Люди, банально, не усвідомлювали всю серйозність ситуації;
2. домінувала все ж таки внутрішня міграція;
3. не існувало можливості відразу взяти і виїхати закордон — треба було оформляти значну кількість документів, які потребували час на їх схвалення.

Для порівняння можна взяти військову ситуацію із Сирією. Через воєнні дії багато людей також були змушені прийняти статус біженців та переселитися до різних країн. Найпопулярнішою стала Німеччина. Тож можна підсумувати, що найчастіше країну для міграції обирають за віддаленістю від своєї батьківщини.

Еміграція величезної кількості українців через повномасштабне російське вторгнення стане економічним та гуманітарним викликом не лише для України, а й для держав-партнерів, що прийняли мільйони вимушено переміщених осіб [3].

Отже, чинники, які вплинуть на варіант повернення частини мігрантів є такими:

1. На першому місці найдоречніше буде поставити саме час. В залежності від нього люди зможуть або краще адаптуватися до нових реалій і світосприйняття, або ж навпаки. Здійснюючи вимушену міграцію, людина спочатку діє, а вже потім озирається — де вона і як тут жити. Усі ми живемо за своїм темпом і комусь потрібен лише рік для того, щоб відчувати себе як вдома. Інші й через сім років не можуть адаптуватись і не вважають нову країну своїм

домом. За досвідом компетентних психологів, в середньому адаптація триває два роки [4].

2. Бажання.

3. Рідні, які перебувають на Батьківщині.

4. Зниження тих ризиків, через які людина виїхала.

З інформації, опублікованої УВКБ ООН, можна припустити, що з 24 лютого минулого року з України виїхало та не повернулося близько 6,29 млн осіб. Із середини жовтня 2022 року ця цифра продовжує зростати. Так, якщо не брати до уваги російські та білоруські дані (через сумніви в їх достовірності), за підрахунками УВКБ ООН з 24 лютого 2022 року до 26 червня 2023 року зафіксовано 20,64 млн виїздів з України та 14,34 млн в'їздів [1].

Отже, які позитивні наслідки нас чекають в ході такої масштабної міграції:

- Збереження життя громадян;
- Українська діаспора пошириться світом;
- Зменшення тиску на ринок праці та загалом на бюджет країни;
- Накопичення іноземного досвіду, а згодом і використання цих принципів та знань для покращення рівня держави на практиці.

Негативні наслідки теж мають місце бути:

- І один з наймасштабніших — це демографічна ситуація;
- Сильно позначиться на інфраструктурі в цілому;
- Зменшення професійно-обізнаних людей. А отже і ресурсів для швидкого відновлення країни;
- З часом стирається національна ідентичність;
- Зростання інфляції та економічний спад.

Список використаних джерел

1. ГМ ОПОРА. Кількість українців та їх міграція за кордон через війну / ГМ ОПОРА // УКРІНФОРМ. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubricato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cerez-vijnu.html>

2. Вплив повномасштабної війни на міграцію українців: як масштаби переміщення оцінюють держава Україна та міжнародні організації // ОПОРА. – 2023. URL: <https://www.oporaua.org/viyana/vpliv-povnomasshtabnoyi-viini-na-migratsiiu-ukrayintsiv-iak-masshtabi-peremishchennia-otsiniuiut-derzhava-ukrayinata-mizhnarodni-organizatsiyi-24523>

3. Міграційні процеси в Україні в умовах війни: соціальний аспект // Економіка, управління та адміністрування. 2022. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/272336>.

4. Психологічна адаптація українців у Польщі // SPIDER\’S WEB UKRAINA. 2019. URL: <https://spidersweb.com.ua/%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BF%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2-%D1%83-%D0%BF/>.